

γλήγορα τὸ ἔργο αὐτὸ τὸν ἄξιο μεταρραστή του. Τῆ στιγμῇ πὸν ἀρχίζει νὰ πλάθεται καὶ στὸν τόπο μας μιὰ σοσιαλιστικὴ συνείδηση, εἶναι ἀνάγκη ὅλοι, καὶ προπάντων οἱ σοσιαλιστὲς μας, νὰ νιώσουνε πὼς εἶναι ἡ βαθύτερη ἔννοια τοῦ σοσιαλισμοῦ, νὰ φανεῖ πὼς

βλέπουμε τὸ σοσιαλισμὸ ἔμεις οἱ διανοούμενοι, γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ συντονίσουμε καὶ νὰ κατευθύνουμε ἀνίλογα καὶ ὅλες τὶς ψυχικὰς μας ἐνέργειες.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Στὴν «Progrès» τῆς 18 τοῦ Ἀπριλίου (1 τοῦ Μᾶη), ὁ κ. Λουὶ Ρουσσέλ δημοσιεύει πλατιά καὶ ἀναλυτικὴ κριτικὴ γιὰ τὴς «ΣΤΙΓΜΕΣ ΠΟΥ ΖΩ...» τοῦ συνεργάτη μας Θανάση Κυριαζῆ. Ὁ κ. Ρουσσέλ τὸ κριτικὸν τοῦ ἄρθρου τὸ ἀρχινᾷ ἔτσι :

«Τὰ πῶς ἀπελπισμένα τραγοῦδιζ εἶναι καὶ τὰ ὁμορφότερα», καὶ ὁ κ. Κυριαζῆς σκεδὸν πάντα ἀπὸ τὴν ἀπελπισιὰ ἐμπνέεται. Μοιάζει σὰ νὰ ζεῖ διαρκῶς μέσα σὲ μιὰ βαθειὰ ποιητικὴ θλίψη. Βέβαια τέτιος θὰ εἶναι ὁ χαρακτήρας του, μὰ κ' ἡ ζωὴ, πὸν σκληρὰ τὸν ἔχει δοκιμάσει, θὰ συντέλεσε πολὺν σὺν νὰ τὸν κάνει περισσότερο μελαγχολικόν. Ὁ κ. Κυριαζῆς περιγράφει μὲ ἀβάσταχτη θλίψη τὴ δυστυχία τῆς νιότης του, τὸ θάνατον τοῦ πατέρος του, τὶς στεναχώριες τοῦ σπαιτοῦ του (τραγοῦδι 35), ἔπειτα τὶς μικρότητες τῆς ζωῆς πὸν πληγώνουνε τὴν εὐαίσθητη ἀνεξαρτησία του, τὶς σφιχτὲς ἀλυσίδες τοῦ γάμου (31 καὶ 14), τὸν καιμῖο του πὸν δὲν μπορεῖ νὰ κάνει τὸ δάκρυ του μαργαριτάρι καὶ νὰ ποτήσῃ τουλάχιστον κάποιον τεχνικὸν κέρδος ἀπὸ τὸν πόνον του καὶ τὴ λύπη του νὰ βλέπει συχνὰ τὸ στίχον τοῦ «σακιάτη» (14). Κάποτε ἡ ἀπέραντη ἀηδία πὸν αἰστάνεται γιὰ τὴ ζῆση τοῦ δίνει μιὰ τρελλὴ ἐπιθυμίαν νὰ καταστρέψῃ κάθε Ζωὴν καὶ κάθε δημοσίαν (26)· μὰ αὐτὲς οἱ στιγμὲς τῆς ἀκράτητης ὀργῆς εἶναι πολὺ σπάνιες. Συχνότερα, αὐτὴ ἡ λύπη, χωρὶς παρόνον, πὸν δὲν ἐπαναστατεῖ καὶ πὸν εἶναι μάλιστα σὰ μιὰ ὑποταγὴ στὴ μοῖραν, ἐκφράζεται μὲ λόγια εὐγενικά, πὸν ἔχουνε κάτι τὶ τὸ ὀλότελα ἐσωτερικόν, καὶ πὸν γίνονται ἔτσι πάρα πολὺ συμπαιδικὰ (1). Ἐαίρει καὶ τὴ χαρὰ, μὰ ἡ δική του χαρὰ μοιάζει τὴ θλίψη πὸν χαμογελά (15), καὶ μάλιστα, σὰν τραγουδεῖ τὶς σπάνιες εὐτυχιαιένες στιγμὲς τῆς ἀγάπης, ἡ φωνὴ του διατηρεῖ τὸν παραπονεμένον τῆς τόνου. Στὴ Φύσιν, πὸν μέσα σ' αὐτὴν ἀνακαταώνει τὴν ψυχὴν του, βρίσκει τὴν ἐμπνευσίαν του καὶ λίγη ἀνακούφιση (78. Κλαφιάρια ἰτιά, 70). Μὰ τίποτα διως δὲν μπορεῖ νὰ τὸν γιὰτρέψῃ ἀπὸ τὴν ἀκατάλυτον (im-mortelle) ἀπογοήτευσίν του. Συγκρίνει τὴν ἐλπίδα του μὲ τὴ γυναίκα πὸν περιμένει στὸ ἀκρογιάλι ἕναν πτωχὸν ναύτην, δῶ καὶ πολὺν καιρόν. Λόγια συνώνυμα τῆς ἀπελπισιᾶς συχνὰ ἐπαναλαμβάνονται μέσα στὸ διβλίον του καὶ σ' ἄλλα δικὰ του ἔργα. Εὐκόλονόητον πὼς κάθε μεγάλη θλίψη ζητεῖ κ' ἕνα μεγάλο ξεκούρασμα : ὁ κ. Κυριαζῆς λαχταρεῖ τὸ θάνατον, χωρὶς νάφρισε καὶ τίποτα πίσω στὴ ζωὴ, οὔτε μιὰ ἀπλή θύμηση στὴ μνήμην τῶν ἀνθρώπων καὶ ζουγαροῦζει πάντου στὸν τάφον του τὴ Λήθην ἐμὲ τ' ἀσθηρὸν τῆς δάχτυλον στὰ χεῖλη» (16). Ἡ ἀγάπη γιὰ τὴ δόξα οὐτε κἀνε τὸν καρδαίνει : ἡ μόνη του ἐπαθυμὰ εἶναι νὰ χᾷ-

νει δάκρυα στὴ μοναξιά (52) καὶ μάλιστα, ἂ δὲν τὸν παρακινούσαν οἱ φίλοι, ποτὲ δὲ θὰ φρόντιζε νὰ τιπώσει τὰ ἔργα του (76).

Ὁ ποιητὴς σπάνια ζητεῖ τὴν ἐμπνευσίαν τοῦ ὄξου ἀπ' αὐτὸν τὸ θλιβερόν κύκλον. Ἐαίρει ὡς τόσο νάγγιζαι ντελικάτα καὶ πρόσκαιρα αἰσθήματα : ἡ χαρὰ τῆς γυναικῆς του, τὴ θέλγητρον τοῦ παιδιοῦ του (85), οἱ δυστυχισμένοι ἔνοχοι (γυναικῆς 20, καταδικασμένοι 30), ἡ εἰρήνη πὸν θάπρεπε νὰ βασίλευε στοὺς ἀνθρώπους, τὸν γεννοῦνε μελωδικὰς καὶ ὀλόλογακας σκέψεις. Τὰ τελευταῖα τραγοῦδια, ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὸ Μεσολόγγιν, ξεχωρίζουν καὶ μᾶς θυμίζουσι κάπως τὸν κ. Μαλακάσην.

Μ' εὐχαρίστηση παρατηροῦμε πὼς ἡ ἀδιάκοπη ἐκφραση τοῦ ἴδιου αἰσθήματος δὲ δίνει κανένα μονότονον χαρακτήρα στὸ ἔργο καὶ πὼς ἡ γλυκεῖα καὶ συγκρατημένη θλίψη του δὲ γίνεται ποτὲ κλαφιάρια. Μὲ εὐχαρίστηση ἀκόμα διαβάζουμε ἕνα ἀρκετὰ δυνατὸν πατριωτικὸν τραγοῦδι καὶ μιὰ σκληρὴν ἀγρυπνίαν ἀπόλαψιν στὸ χαρέμιν (33), πὸν ξεχωρίζουσι περιεργῶν ἀπὸ τὸ ὑπόλοιπον ἔργο. Ὁ ποιητὴς διχως ἄλλο ἔχει πολὺν περισσότερη δύναμιν ἀπ' ὅ,τι νομίζε.

Κι ἀφοῦ ὁ κ. Ρουσσέλ κάνει μερικὰς παρατηρήσεις κ' ἐπαφύλαξες γιὰ τὸ στίχον, γιὰ τὴ γλώσσα (ἡ γλώσσα εἶναι καλὴ μὲ κάποιαν τῆσιν μοναχίαν σὲ μερικὰ μέρη νὰ μτάζει σπάνιες λέξεις) καὶ γιὰ τὸ τελικόν ν, τελειώνει τὸ ἄρθρον τοῦ ἔτσι :

«Ὁ κ. Κυριαζῆς εἶναι κάτι παραπάνω ἀπὸ ἀξιόλογος ποιητὴς (est mieux qu'un poète estimable).

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Στὸ Χατζιδάκη γιὰ τὴ γιορτὴ τῆς «τριακοταετηρίδας» του

Στὴν ἐπιστήμην φάνηκες πὼς ἔβαλες ποδάρια
νάνοιξες δρόμους διὰ πλάτους, καὶ σὺ, σὰν τὸν Ψυχάρην,
Μ' ἀπὸ νωρὶς φανέρωσες πὼς σοῦ λειπε τὸ φόντον,
καὶ πῆγες καὶ στηρίχτηκες στὸν ἄψυχον τὸν Κόντον.
Κατάφερες καὶ τρώποσες μὲς στὸ Πανεπιστήμιον,
καὶ τὸν Ἀγώνα χτύπησες μὲ τρόπον, ὄχι τίμιον.
Εἴπες ἐμᾶς, τοὺς μαλλιαροὺς, προδότες, πωλημένους,
μὲ τοῦ Ποποδονόστραφ τὰ ρούβλια ἀγορασμένους.
Κι ὁμως ποῖός σ' ἄκουσε;...Γιὰ ἰδὲς! Μὲ τὴ δημοτικὴν
(μας.

ὁ Λόγος μας ὑψώθηκε κ' ἡ νίκη εἶναι δική μας.
Ἐμμεῖς ἔτσι μοναχός, στὴ μούχλα ἀποδιωγμένοι,
σωστὴν ἐπερσόναν κόμικαν καὶ Σιὰς μασκαρεμένους.
Γιὰ τοῦτο χρειάζετανε, καὶ μεῖς, σὰν τὸν Ψυχάρην,
νὰ σοῦ χαρίζαμε γερό πνευματικὸν στυλιάρην.
Μὰ καὶ γιὰ τοῦτο ἀνάξιος κατάντησες ἀκόμα,
τὴν Ἐπιστήμην κἀνοντες, σνοκαφαντίας στόμα.

ΠΙΚΡΑΓΚΑΘΗΣ

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Μία αυτοκριτική -- Οι καλύτεροι Γάλλοι ποιητές -- Σημείωμα.

— Στο Mercure de France τῆς 15 τοῦ Ἀπριλίου, στή σελίδα 464, διαβάζουμε κάτι χαριτωμένα λόγια τῆς Ρασίλντ γιά τὸ ἴδιο τὸ ἔργο τῆς «Τὸ γαπωνέζικο ποιντικόν». Ὑποχρεωμένη νάναγγεῖλει μόνη τῆς τὴν ἔκδοσίν του στή στήλη τῶν Ρομάντζων αὐτοῦ τοῦ περιοδικοῦ, πού ἀπὸ χρόνια πολλά τὸ τιμᾷ μὲ τὴν πολυτιμὴ συνεργασία τῆς, δικαιολογείται γιατί δὲν κάνει τὴν ἀνάλυσή του, ἀν καὶ ξαίρει, καθὼς λέει, πὼς γιὰ νὰ ἐπιβάλει κανεὶς τὰ προϊόντα τοῦ «οἴκου του» χρειάζεται νὰ τὰ κηρύχει μόνος του ἐξαισία. «Δὲ γράφω, λέει, οὔτε γιὰ νὰ φιγουράρω, οὔτε γιὰ νάρεσο, οὔτε γιὰ νὰ κερδίσω χρήματα. Γράφω μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ διασκεδάξω... Ἡ μόνη μου δύναμη εἶναι πὺν κατόρθωσα νὰ διατηρήσω τὴν ὑγεία μου καὶ σ' αὐτὰ τὰ γεροντάματα. Ἐπειδὴ δὲ ζῶ καθόλου κατὰ τὸν τρόπο τῶν ἄλλωνε θνητῶν πὺν κάνουνε κατάχρηση τῶν καλῶν πραγμάτων, εἶμαι πάντα ἔτοιμη νὰ θουμάξω τὸ ὄμορφο, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ τὰ γγίζω. Στὰ μάτια μου φορῶ γυαλιὰ μεγεθυντικὰ πὺν μ' ἀπατοῦνε γιὰ τὸ μέγεθος ἐνὸς ἀντικειμένου, μὰ πὺν δὲ μ' ἀφίνουνε καὶ νὰ μοῦ ξεφύγει ἡ παραμικρὴ λεπτομέρεια. Καὶ γι αὐτὸ κοιτάξω ἕνα «Γιαπωνέζικο ποιντικόν» νὰ στριφογυρίσει, μὲ τὸ ἴδιο ἐνδιαφέρο πὺν θὰ κοίταξαι τὸν πὺν βαρβάρου ποιντικὸ τῆς Ἑθνικῆς μας Μουσικῆς Ἀκαδημίας. Μὰ καὶ τί εἶναι τὸ «γιαπωνέζικο ποιντικόν»; Εἶναι ἡ ἱστορία ἐνὸς Κυρίου κ' ἐνὸς μικροῦ κοριτσοῦ. Γιὰ νὰ φτάσω σ' αὐτὴ τὴν ἱστορία, ἔγραψα καὶ ἄλλες, ἀρκετὰ ἀνήθικες. Δὲν πιστεύω καθόλου σὲ μιὰ ἠθικὴ πὺν κατέθηκε ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς ἡ πὺν ἀνεβαίνει ἐκεῖ πάνω. Ξαίρω πὼς ὑπάρχουνε τόσες ἠθικὲς ὅσα καὶ ἄτομα. Γιὰ τὸ δικὸ μου τὸ μυαλὸ ὑπάρχει μόνου τὸ ὠραῖου καὶ τὸ ἄσκημο. Δὲν πρέπει κανεὶς νὰ κάνει τίποτε ἄσκημο καὶ ἀκάθαρτο γιὰ τὸ ρέοτο, κάθε φιλολογία ἐπιτρέπεται... Διασκεδάξω... δουλεύοντας σύμφωνα μὲ τὸ ἐντικρινὸ μου ὡς λεύτερης ψυχῆς. Δὲ θὰ μπορέσω νὰλλάξω. Ἐνας διάβολος τοῦ εἶδους μου, εἶναι ἀδύνατο νὰ γίνου ἐρημίτης ἐπειδὴς ἔγρασα... γιατί ἡ μόνη ἀσχολία αὐτοῦ τοῦ διαβόλου εἶναι τὸ γέλιο. Δὲ δέχομαι νὰ βαριεστῶ καὶ νὰ βαριεστῶ καὶ τοὺς ἄλλους, μόνου καὶ μόνου γιὰ νὰ μὲ λογαριάξουνε. Ἐχω φίλους πὺν μ' ἀγαποῦνε, (χωρὶς ὅμως νὰ ξαίρω γιὰ τί). Ὅσο γιὰ τοὺς ἐχτροὺς μου, ἀδιαφορῶ! Αὐτὸ μοῦ ὑπερμαρξί γιὰ νὰ περιφρονῶ τὸ θάνατο».

— Τὸ δημοιήφισμα πὺν ὀργάνωσε ἡ «Connaisance» γιὰ τὴν ἐκλογή ἐφ' ἂν ἀπὸ τοὺς καλύτερους ποιητῆς, τῆς Γαλλίας, ἔφερε τὰ ἐξῆς ἀποτελέσματα: Ἄπς 3.241 ἕως 3.225 ψήφους: 1ος ὁ Πῶλ Βαλερού (μάξιμου), 2ος ὁ Ἄνρὺ ντὲ Ρενιέ, 3ος ὁ Φ. Γκριφέν, 4ος ὁ Πιέρ Λουί, 5ος ὁ Λουί λὲ Καρντονέλ, 6η ἡ κ. ντὲ Νοάιγ, 7ος ὁ Ζὺλ Ρομαίν, Ζᾶν Ρικτίς καὶ Ζᾶρς Φουρέστ.

Πάνου ἀπ' ὄλους αὐτοὺς ὁ Πῶλ Φῶρ κρατεῖ τὸ σκήπτρο. Μετὰ ἔρχονται κατὰ σειρά ὁ Πῶλ Κλωντέλ, ὁ Φαγκῆς, Σᾶρλ Μωράς, Σαίν-Πῶλ Ρουί, Σᾶρλ Βιαντρικ, Ἄνρὺ Σπῆρ, Ραουίλ Πονσσόν. Καὶ, τέλος, γιὰ

ποιητῆς τοῦ μέλλοντος ὀνομάστηκαν σχεδὸν μὲ 2500 ψήφους οἱ Σᾶρλ Κουζέν, Ζᾶν ντὲ Κούρ, Ἄνρὺ Καρπαντιέ, Φερνάν Ντιβουάρ, Λὺκ Ντυρταφιν, Λουί ντὲ Γκονζάγκ-Φρίκ, Ἐρνέστ Τισσεράν.

Μετὰ τὴν ἐκλογή, ἕνας ἀπὸ τοὺς ποιητῆς τοῦ μέλλοντος ἀκούστηκε νὰ λέει: «Ἄ ζητούσανε νὰ ὀρίσουνε τοὺς κακοὺς ποιητῆς, θὰ εἶτανε ἔργο εὐκολώτατο, μὰ νὰ διαλέξουνε τοὺς καλύτερους σὰ νὰ μοῦ φαίνεται πὼς εἶναι πολὺ ντελικιὰτη δουλειά».

Σημείωμα: Νέες Γαλλικὲς ἐκδόσεις.

Φιλολογία. — Ζᾶν Μπουλανζέ: «Μὰ ἡ Τέχνη εἶναι δύσκολη» (ἔκδοση Πλὸν φρ. 7.50). —

Ἄνρὺ Τύλ: «Φιλολογία καὶ Ἀνατολή» (ἔκδοση Messein 7 φρ.).

Ποίηση. — Ζᾶν Βεναιτούρ. «Μαλλιά στὸν ἄνεμος» (ἔκδ. Ζουβ φρ. 5.)

Πιέρ Ντομνίκ: «Τὸν Φυμὲ» (ἔκδ. ὁ Σκαραβαῖος φρ. 3.50).

Ρομάντζα: Ἄνρὺ Μπορντώ: Νοικοκυριά ἔπειτ' ἀπὸ τὸν πόλεμο (ἔκδ. Πλὸν φρ. 7.).

Ρασίλντ. «Τὸ γαπωνέζικο ποιντικόν» (ἔκδ. Φλμυρόν φρ. 7.50).

GRAZIELLA

— Ἐνας Γερμανὸς γιὰ τὴ σημερινὴ Ἑλλάδα

— Στὸ περιοδικὸ πὺν βγάζει ὁ κ. Βέης στὸ Βερολίνο μὲ τὸν τίτλου «Βυζαντινὰ — Νεοελληνικὰ Χρονικὰ», ὁ κ. Ἀλέξ. Στάτγμετς δημοσιεύει μιὰ βιβλιογραφία γιὰ τὸ βιβλίου τοῦ Γερμανοῦ κ. E. Dreyer σοὶ σημερινοὶ Ἕλληνες», μὲ μιὰ βαθιὰ γνώση τῶν πραγμάτων καὶ μ' ἕνα θερμὸ αἶσθημα ἀγάπης γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Δίνουμε μιὰ σύντομη περιλήψη τῆς βιβλιογραφίας τοῦ κ. Στάτγμετς. Τὸ βιβλίου τοῦ κ. Dreyer ἂν καὶ γιὰ τὸν πολὺν κόσμου γραμμένο, δίνει ὅμως τὰ κυριώτερα ἀπὸ τὴ νεοελληνικὴ ἱστορία καὶ τὴν πνευματικὴ καὶ ὄλικὴ κατάστασι τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων. Τὸ βιβλίου περιγράφει στὴν ἀρχὴ τὴν ἱστορία τῆς Ἑλλάδας ἀπὸ τὸ 1453 — 1913. Γιὰ τὴν ἐποχὴ τῆς τουρκοκρατίας (1453 — 1821) ὁ Δ. δὲν ἀφιερῶνει πολλὰς σελίδες, ἂν καὶ ἡ γνώση ἐκείνης τῆς ἐποχῆς φωτίζει τὴ σημερινὴ. Παρεξηγεῖ ὁ Δ. τὸ πνεῦμα τῶν Κ λ ε φ τ ῶ ν πὺν τοὺς χαρακτηρίζει γιὰ «ὀργανωμένους ληστοσυμμοριτῆς». Σοπαίνει ὀλίγε γιὰ τὴ διαφορὰ τῶν Κλεφτῶν καὶ Ἀρματολῶν. Δὲν εἶναι ἀλήθεια, ὅπως γράφει ὁ Δ. πὼς ἡ ὀρθόδοξι ἐκκλησία ἐμπόδισε τὴν ἀνάπτυξι τῶν Σλαβικῶν λαῶν τῆς Βαλκανικῆς. Ἰσα ἴσα, λέει ὁ κ. Στ., οἱ Βαλκανικοὶ λαοὶ τὸν πολιτικὸν τους τὸν χρωστοῦνε στὴν εὐεργετικὴ ἐπίδρασι τοῦ ὀρθόδοξου κλήρου. Πραγματεῦτα ἔπειτα διεξοδικὰ τοὺς ἀγῶνες γιὰ τὸ πολιτικὸν στὴν ἐποχὴ τοῦ Ὄθωνα καὶ τοῦ Γεωργίου, πὺν κρατήσανε τὴ χώρα σὲ μιὰ ἀδικίκοπη ταραχῆ. Ἡ ὀικονομικὴ ἀνάγκη, ἡ φτώχεια, κατὰ τὸν Δ. εἶτανε κείνη πὺν ἔδινε τὴν κυριώτερη ἀφορμὴ σ' αὐτοὺς τοὺς πολιτικῶν ἀγῶνες καθὼς καὶ στοὺς ἀγῶνες πρὸς τὴν Τουρκία γιὰ τὴν ἀπολευτέρωσι τῶν δούλων ἀδερφῶν. Ἀπὸ πολλοὺς πολέμους πὺν γίνανε στὰ τελευταῖα ἑκατὸ χρόνια θὰ μπορούσε νὰ γλυτώσει ὁ κόσμος ἂν ἡ Εὐρωπαϊκὴ διπλωματία, δταν θεμέλιωνε τὸ Ἑλληνικὸ κράτος, δὲ λησμοσύνησε αὐτὴ τὴν ἀνάγκη. Ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴ στρατιωτικὴ ἐπαρμόσισι τοῦ 1909, πὺν σημεῖνε τὴν ἀρχὴ τῆς Βενιζελικῆς ἐποχῆς, πραγμα-

τεύεται τούς δύο Βαλκανικούς πολέμους. Τονίζει την ευεργετική για τὸ εὐνοϊκὸ ἀποτέλεσμα τῶν πολέμων δράση τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου. Δικαιολογημένες εἶσιν οἱ ἄξιαι δὲ ἂν εἴδωσαν τῆς Ἑλλάδος μόνο γιὰ τὰ Δωδεκάνησα καὶ γιὰ τὴν Κύπρο, ὅσο γιὰ τὴ Θράκη καὶ τὴ Μικρὴ Ἀσία προτείνει συνεννόηση μὲ τὴν Τουρκία. Ὁ κ. Σταύριετς στὴ γνώμη αὐτὴ ἀντιπαρρησιάζει πὼς τὸ σκέδιο τῆς ἀναβίωσης τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας δὲν εἶναι πιά ὄνειρο καὶ πὼς ὁ δρόμος ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολη καὶ ἀπὸ τὴν Προύσσα ὡς εἰς τὴν Πόλιν δὲν εἶναι πιά μακριά.

Στὸ δεύτερο μέρος τοῦ βιβλίου τοῦ ὁ κ. Δ. πραγματεύεται τὸ ζήτημα τῆς περιφημῆς θεωρίας τοῦ Φαλμεράγερ, πὺν γιὰ τὸν πολὺ κόσμον ἔσκολυνθεὶ νὰ ἔχει σημασία. Ἡ βάση τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσας τοῦ κριωτέρου ἐθνικοῦ χαρακτηριστικοῦ, εἶναι, κατὰ τὸν Δ., σήμερον ἡ ἀρχαία γλῶσσα, ἡ γνήσια Ἑλληνική, πὺν στὸν καιρὸ τοῦ Βυζαντινοῦ Μεσαίωνα πῆρε μιὰ χαρακτηριστικὴ ἐξέλιξη. Ὁ Δ. στηρίζεται στὸν Κοραῖ, Μιστριώτη, Χατζιδάκη. Ἡ ἐπίδρασι τοῦ Κοραῖ, κατὰ τὸν κ. Στ. ἔφερε πὺν πολλὴν ἐπιθεωρομένην παρὰ πρόδοτον ζήτημα τῆς γραφτικῆς γλώσσας, ἀφοῦ καὶ αὐτὸς, ὅπως καὶ ὅλοι οἱ σύγχρονοὶ του θρισκότανε κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς Ἀρχαϊότητος καὶ τοῦ Νεοανθρωπισμοῦ. Ὁ ἀρχηγὸς τῶν καθαρανοσιάνων Μιστριώτης ἔπαιξε ἕνα ἐπιληρὸν ὄλον στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν γλῶσσαν, πὺν εἶναι μακριὰ πὺν ἀπὸ τὴν ἐπιστημονικὴν ἀντικειμενικότητα.

Πόσον πλανήθηκε ὁ κ. Δ. στὶς κρίσεις του γιὰ τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας, δείχεται ἀπὸ τὴν ἐξέλιξιν πὺν πῆρε αὐτὸ τὸ ζήτημα, μάλιστα στὰ τελευταῖα χρόνια, μὲ τὴν ἐπίδρασιν τῆς λαϊκῆς γλώσσας.

Τονίζεται ἕστερον ἡ σημασία τοῦ ὀρθόδοξου κλήρου γιὰ τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, ὅπου ὁ Πατριάρχης εἶναι ἕνας Ἐθναρχὴς καὶ ἕνας ἀληθινὸς Βασιλεὺς. Ἀφιερώνει ἀκόμη τὸ βιβλίον τοῦ κ. Δ. μερικὰς σελίδας γιὰ τὴν «θαναστικὴν πρόδοτον» τῆς Παιδείας, καὶ πραγματεύεται διεξοδικὰ τὸ ὄλον τῆς Ἑλλάδος στὸν παγκόσμιον πόλεμον. Τὸ κεφάλαιον αὐτὸ εἶναι γραμμένον σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα τῆς Καίσερικῆς πολιτικῆς τῆς Γερμανίας, πὺν δὲ θέλει νὰ νιώσῃ πὼς λόγοι γεωγραφικὰ καὶ ἱστορικοὶ καθορίζουνε τὴν θέσιν τῆς Ἑλλάδος δίπλα στὰ κράτη τῆς Ἀντάντ.

ΚΑΛΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

Ἡ φρεσινὴ καλλιτεχνικὴ ἐκθεσιν στὸ Ζάππειον.

— Αὐτὲς τὶς μέρες ἀνοίξε στὸ Ζάππειον μέγαρον, ἡ πέμτη καλλιτεχνικὴ ἐκθεσιν τοῦ «Συνδέσμου τῶν Ἑλλήνων Καλλιτεχνῶν». Περιέχονται κει 450 ἔργα ζωγραφικὰ καὶ γλυπτικὰ, μὰ λίγα ξεχωρίζουνε καὶ τραβοῦνε τὴν καλλιτεχνικὴν ἐχτίμησιν. Μὲ ἰδιαίτερον δυνατὸν χαρακτηριστὴρον εὐνοηθήκαν ἀπὸ τὴν Τέχνην οἱ ζωγράφοι Παρθένος, Μολέας, Ν. Λύτρας, Ροδοκανάκης, Χρηστοφῆς, Ἀρτέμις, Δήμιος, πὺν ὅλοι τὸς τὰ ἔργα εἶναι ἀξιοπρόσεχτα. Ἔχουν μοντέρνα ψυχὴν καὶ πασιζοῦνε νὰ νοιώσῃνε νέους δρόμους. Τὰ σκίτσα τοῦ Μιμῆ Παπαδημητρίου φανεροῦνε τὸ ξεχωριστὸν του ταλέντον. Τὰ γλυπτικὰ τοῦ Κ. Δημητριάδη εἶναι ἀξιομελέτητα. Ἡ γύψινη προτομὴ τοῦ νέου ποιητῆ Καστὴ Βελιώρα, ἔργον τοῦ γλύπτη Γ. Ἀλεξαντροπούλου, πὺν πολὺν χαρακτηριστικὴν. Πίνακας μὲ ἰδιαίτερον τοῦ Κ.

Μαλέα, εἶναι ἡ πλατεία τοῦ χωριοῦ «Παρορί» τῆς Σπάρτης, πατρίδα τοῦ Παρορίτη. Οἱ πίνακες τοῦ Ἰ. ακωβίδη, τοῦ Βικάνου, τοῦ Φωκά, καμωμένοι μὲ δασκαλικὴν προσοχὴν, ὅμως λείπει τὸ ψυχικὸ βάθος. Ἔχουνε καὶ ἀνάλογον μὲ τὰ δημιουργήματα τῆς καθαρεινουςας. Μιὰ γύψινη σύνθεσιν τοῦ γλύπτη Δέμητη «Ἡ Ἑλλὰς μεθύουσα ἀπὸ δόξαν», κάνει ἐντύπωσιν ἀφροῦ πατριωτικῆς ἐφημερίδας, ἀπὸ κείνα πὺν μονάχα οἱ καθυστερημένοι διαβάζουνε γιὰ τὴν ὄρα.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

— ΚΑΡΑ ΜΑΡΞ. — «Τὸ Κεφάλαιον». — Περίληψιν τοῦ Π. Λαφάργκ. — (Ἐκδοσιν Ἐλευθερουδάκη. Σκῆμα μικρὸν. Σελίδες πῆς — 188. Δραχ. 5). — Εἶναι τὸ σπουδαῖον βιβλίον τοῦ ἰδρυτῆ τοῦ ἐπιστημονικοῦ σοσιαλισμοῦ, πὺν γράφηκε στὰ 1867, καὶ ἀνοίξε καινούργιους δρόμους ἰσθὰ πολιτικὰ καὶ οἰκονομικὰ ζητήματα τοῦ κόσμου. Κρῖμα, πὺν ἡ μετάφρασί του, εἶναι καμωμένη στὴν καθαρεινουςα, πὺν μὲ τὴν ἀοριστία καὶ τὴν ἀνεπάρκειάν της στὴν ἐκφρασιν, θολώνει τὰ νοήματα, καὶ παρουσιάζει τὶς θεωρίας καὶ ζωτικὰς θεωρίας τοῦ Μεγάλου Μάρξ, ὡς κατὰψαρχος διατριβὴς ῥωμοῦ πανεπιστημιακοῦ καθηγητῆ.

— ΒΕΡΝΕΡ ΣΟΜΠΑΡΤ. — «Τὸ Προλεταριάτον» Μελέτες καὶ εἰκόνας. — Μετάφρασιν Σπ. Κορώνη. (Ἐκδοσιν Ἐλευθερουδάκη. Σελ. 150. — Δραχ. 5). — Βιβλίον ἀξιοδιάβαστον, ἂν καὶ ὄχι πὺν καινούργιον, γραμμένον ἀπὸ κρατικὸν σοσιαλιστὴν, τῆς πλιτῆς σειρῆς τῶν συντηρητικῶν. Ὁ μεταφραστὴς δὲν εἶχε τὸ θάρρος νὰ τὸ μεταφράσῃ στὴ δημοτικὴν μᾶς, καὶ ἔτσι τοῦ σπατάλησε ἄδικα τὴν μισὴν του οἰσίν. Ἐκ μὲν γιὰ τὴν καθυστερημένην μᾶς κοινωνίαν, πὺν θρέφεται ὀλοένα μὲ τὶς ἀμάθειες καὶ τὶς ἐπιπολιτικότητες τῆς δημοσιογραφίας μᾶς, θὰ εἴτανε γιὰ τὴν ὄραν ὡς πρῶτη προσπάθεια γιὰ τὸ ἀνοίγμα τῶν ματιῶν τοῦ νοῦ.

— Δυὸ διαλεχτὰ βιβλία ἔδωκε ὁ ἐκδότης κ. Γ. Βασιλείου, τὴ ΧΑΛΙΜΑ (τόμος Α' «Ἡ ὥρα τῆς Σαχραζάτ») πὺν τὴν μετάφρασε ἀπὸ τὸ ἀραβικὸν κείμενον καὶ τὴν πλοίτισε μὲ κριτικὰ σημεῖα ὁ κ. Κ. Τριχογλίδης, καὶ τὴν ΑΦΡΟΔΙΤΗ, τὸ περιλάλητον βιβλίον τοῦ Πιερ Λουίς, μεταφρασμένον ἀπὸ τὸν Κώστα Οὐράνη. Τὸ καθῆνα βιβλίον (σελ. 350 πικνοτυπωμένον) πωλεῖται δρ. 5 καὶ δεμένον δρ. 6.50.

«Ὅσοι ἐγγράφουν ἕνα συνδρομητὴν στὸ «Νουμᾶ» παίρνουν γιὰ δῶρον 5 δρχ. βιβλία ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις τοῦ «Ἀθην. Βιβλιοπωλείου».

«Ὅσοι ἐγγράφουν 2 συνδρομητὲς στὸ «Νουμᾶ», παίρνουν γιὰ δῶρον 10 δρχ. βιβλία ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις τοῦ «Ἀθην. Βιβλιοπωλείου».

Ἀνάλογα παίρνουν ὅσοι ἐγγράφουν τρεῖς καὶ περισσότερους.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ

τοὺς συνδρομητὲς τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ πὺν καθυστεροῦνε τὴν συνδρομὴν τους, νὰ μᾶς τὴν ἐμβάσουν τὸ γληγορότερον, γιὰ νὰ μὴ βρεθοῦμε στὴν δυσάρεστη θέσιν νὰ πάψουμε νὰ τοὺς στέλλουμε τὸ φύλλον.

Χ. ΓΑΝΙΑΡΗΣ & Σ.

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΟΙ ΑΜΟΙΡΕΣ, . . ΝΤΟΜΑΤΕΣ!

Ἀγαπητέ Νουμά,

Με τὸ ἄρθρο τοῦ κ. Γεωργίου οὐσιαστικῶς μετὰ τὴν γλῶσσα μας τὴν ἐπιστημονικὴν, θυμῆθηκα κατὰ πρῶτον μὴδε συμβεῖ τῶρα καὶ τρία χρόνια στὸ Γυμνάσιον.

Εἶχαμε ἀπὸ τὴ Φυτολογία τὸ κεφάλαιον τῶν «Στυρυγνοειδῶν».

Μαζὶ μετὰ τὰ ἄλλα φυτὰ ποὺ ὑπάγονται σ' αὐτὴ τὴν τάξιν μᾶς ἀνάφερε ὁ καθηγητὴς καὶ τὸν «Στυρυγνον τὸν Λυκοπερικόν». Κανένας μας δὲν ἤξευρε τί πράγμα εἶναι αὐτὸς ὁ Στυρυγνὸς ὁ Λυκοπερικὸς. Ὅλοι νομίζαμε πὼς θάναί κανένα ἀγνωστο φυτὸ τῆς Πελοποννήσου — ἔτσι τουλάχιστον ἄφηγε νὰ νιώσουμε τὸνομά του — μὰ φαντασθῆτε δὲ τὴν ἐκπληξὴν μᾶς σὰ μάθαμε ὅστερον ποὺ ρωτήσαμε τὸν καθηγητὴν, πὼς ὁ Στυρυγνὸς ὁ Λυκοπερικὸς δὲν εἶναι τίποτ' ἄλλο, παρὰ κείνο ποὺ λέμε στὴ γλῶσσα μας «ντομάτα».

Τὸ ἐπεισόδιον αὐτὸ εἶταν μιά ἐνίσχυσις γιὰ μένα τότες ποὺ μόλις ἀρχίζω νὰ γράψω μετὰ πάθος τὴ δημοτικὴν μᾶς γλῶσσα περιφρονώντας τὴ σχολαστικότητά τῶν δασκάλων, καὶ θὰ μοῦ μένει πάντα χαραγμένο στὴ μνήμην.

Ἀθήνα 12 Ἀπριλίη 1921.

Μετὰ ἀγάπην

Εὐάγ. Γ. Ἰζωρετζάκης

κ. Μύρ. Ἄν. Ἐχουνε δικιο κ' οἱ φίλοι σου, ἔχεις δικιο καὶ σύ. Δηλ. κατὰ λέξ μὰ δὲν τὸ λέξ ἀκόμα καλά. Θὰν τὸ πεις σίγουρα μιά μέρα, μὰ χρειάζεται μελέτη πολλή καὶ δουλιὰ περισσότερη. — κ. Ἰσκ. Χλ. Καὶ γιὰ σένα τὰ ἴδια ποὺ λέμε σὲν κ. Μύρ. Ἄν. — Α. Μηθύμ. Καλὸ καὶ θὰ δημοσιευτεῖ μετὰ μικρὰ διορθώματα. Μὴν παύεις ὅμως νὰ μελετᾷς τὰ ἔργα τοῦ μεγάλου θεοῦ σου γιὰ νὰ στρώσει κ' ἡ σκέψις σου κ' ἡ γλῶσσα σου. — κ. Υ. Δπ. Ὁ Ταγκ. ἔλειπε σὲ ταξίδι κ' ἔτσι τις ρεκλάμες γιὰ τὴ «Δεύτερη ἀνοιξη» δὲν τις ἔγραψε ὁ ἴδιος. Τις γράψανε οἱ φίλοι τοῦ ποὺ πάντα σὲ κάνουνε νὰ ντρέπεται μετὰ τὰ παραφουσκωμένα παινεμάτα τους. — κ. Εὐφ. Βισθ. Μᾶς ἄρρεσε τὸ γράμμα σου. Γράψε μας τὸ ἀληθινὸ σου τὸνομα καὶ τὴ διεύθυνσίν σου νὰ σοὺ ἀπαντήσουμε γιὰ «Τὸ Τάμα». — κ. Ἡλ. Γιαμ. Σὰ νῶχισες νὰ καταπιάνησαι μετὰ μεγάλα θέματα. Ὅχι ἀκόμα! — κ. Γ. Παπαδ. Εὐτύχημα ποὺ «ἀπέθανες χτὲς βράδου στ' ὄνειρό σου». Νὰ πεθάνει κανεὶς στ' ἀλήθεια, εἶναι κακό! — κ. Ν. Βασ. Ποῦ τὴ βρήκες τὴ «σαλαχὴ (;)» καὶ τὴ σφήνωσες στὸ λίγο ἄτεχνον τραγούδι σου; — κ. Ἰσμ. Σέρ. Κἀτι θὲς νὰ πεις μετὰ τὴ «σύγκρισιν» μὰ δὲν τὸ λέξ δημορφα. Ἐπειτα κακομεταχειρίζεσαι καὶ λόγου σου τὸ τελικόν. — κ. Ποτ. Στ. Δὲν εἶναι καλόν. — κ. Δελ. Ἰωα. χρειάζεται ἀκόμα δουλιὰ καὶ δουλιὰ. Κἀτι θὰ καταφέρεις μιά μέρα. — κ. Γ. Α. Κασ. Ποῦ τὰ βρήκες τὰ «βαρβάνια βιολιά»; Κ' ἔπειτα, καὶ λόγου σου μετὰ τὸ Μπαταριά τάρβαλες; Ἀπὸ τότε ποὺ τὸν πρωτετραγούδησε ὁ Παλαμάς βρήκε τὸ διαβολὸν τοῦ ὄζου! — κ. Β. Φαν. Ὁ «Ἐμφρόδ» σου κατὰ λέξει. Τάλλο ὄχι. — κ. Ἄλ. Σρ. Δὲ λέει μεγάλα πράγματα. — κ. Π. Ἄβ. Ὅτε «κουνούπι ὄτε σινιά» εἶσαι

καὶ μὴ πικραίνεσαι. Μόνον νὰ μὴ βιάζεσαι καὶ μὴ μᾶς... γαργαλᾷς μετὰ «σκουντήματα». — κ. Ἄ. Καφ. ἡ «Φιφίκα» σου δὲν εἶναι δημορφη. Τὴ κριμα κ' ἔχει τόσο δημορφο ὄνομα! — κ. Δ. Οἱ δύο πρῶτες στροφές κατὰ λέξ. Παρακάτω, τὰ χαλνᾷς. — κ. Π. Τζ. Στείλ' τὸ στή «Μούσα» τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» σου. Εἶναι πολὺ καλὸ περιοδικὸ καὶ δημοσιεύει τέτοια. — κ. Κ. Μαν. Τὰ «Ρόδα ὡς γίνον» μπορεῖ, ἂν τὸ δουλέψεις λίγο, νὰ δημοσιευτεῖ. Τὸ ἄλλο σκότ' το. — κ. Ἄλ. Δρ. Ναὶ βιάζεσαι. — κ. Κ. Κ. Ἡ «Ἀγάπη» καλὴ. Μὰ καὶ τὰλλα δύο ὄχι γιὰ πέταμα. Δούλεψέ τα λίγο ἀκόμα καὶ στείλ' τα μας μαζὶ μ' ἄλλα καὶ μετὰ τὸ ἀληθινόν σου τὸνομα. — κ. ΧΧ. Ἡ (Ν) πρῶτη σου ἀγάπη» τὴ βρήκαμε πολὺ παιδίαστικη. Τραγούδησέ μας τὴ... δευτέρω ἀγάπη σου καὶ πρόσχε καὶ λόγου σου στὸ τελικόν. — κ. Καρ. Δσμ. Μὰ γιὰτί νῶχες

Τὴν ψυχὴν σου βαριά
ὅταν εἶσαι μόνος;

Μὴ γράφεις στίχους καὶ θὰ ξελαφορῶσεις ἀμέσως; — κ. Ε. Γ. Μύρ. Ἄρθ. κτλ. Τάπαν ἄλλοι. Φαντάσου τί παράξενο ἔγγραφο! Ἄντ' ἔλεγε, νῆναι γιομάτ' ἄφρονος ἐπιπέδου ἢ κατὰ σου κτλ. κτλ. — κ. Δ. Πομ. Ἀκόμα. — κ. Γ. Σωτ. Δίκιο ἔχεις μὴ φύλλους [στ'] ἄχρα ζητᾷς. — κ. Μ. Ἡλ. Ἀθάνατος ὁ στίχος σου:

Σιγὰ ἕνας ψίθυρος,
κατὰ, λέξ, λέει...

κ' ὅμως, φεῦ! δὲ λέει τίποτα! — κ. Γιακ. Ἀνατάλληλα τὰ «Πεῦκα». Οἱ «στροφές» κάπως καλύτερες. — κ. Ε. Τζ. Τὰ ποιήματα θέλουν ἀκόμα δουλέμα. Τὸ γράμμα θὰ δημοσιευτεῖ. — κ. Νιλ. Ὁ «Ἰούδας» σου δὲν εἶναι ἀσκημος μὰ σὰν κατὰ γὰν τοῦ λείπει. Γιὰ ξανακοίταξέ τον. — κ. Σ. Ζαρ. Ἀρχινάτε νόστιμα, τελιώνει ὁμοσ ἀσκημα. Νὰ τὸ μεγάλο του φαγάδι. — κ. Γιανναγκάθη Τὸ δηλώσαμεν καὶ τὸ ξαναδηλώσαμε πὼς δὲ δημοσιεύουμε «πολιτικὰ ἐπιγράμματα σὰν τοῦτο ποὺ μᾶς στέλνεις:

Γιὰ δὲς πὼς μᾶς κατήνησε
τοῦ Γούναρη τὸ κόμμα,
νὰ φτάσει ἢ λίγα ἑκατὸ
καὶ νῶχαι τράτο ἀκόμα.

κ. Κ. Η. Α. Δὲν εἶναι ἀσκημο τὸ «Γιατί;» περιμένονμεν κατὰ ἀκόμα καλύτερο. ὁ κ. Π. σ' εὐχαριστεῖ. — κ. Κ. Φιλομην. Τὸ ἔργο σου ὅσο κ' ἂν εἶναι πλουτισμένο ἀπὸ καινούργια ἰδεολογία, μᾶς φαίνεται ἀδύνατον στὴ διατύπωσίν του ὁ συντάκτης μας ποὺ τοῦ τὸ ἀφιερῶνεις σ' εὐχαριστεῖ. — κ. Π. Γλ. Δὲ σὲ βρήκαμε θαρροῦμα, γιὰ νὰ μᾶς φοβερίζεις μετὰ τὸ νόμον. Ὡς τόσο ἀφοῦ ἐπιμένεις νὰ σὲ ἀναγνωρίσουμε, σὲ ἀναγνωρίζουμε κ' ἄς μὴ σκαρώνεις ἐσὺ κανένα ὄνομα στὸ συνεργάτην μας Παραορίτη. — κ. Ν. Ἰωάννου, Λευκάδα. Περιμένονμε κ' ἄλλα. — κ. ΣΤ. Νικ. Ἡ ἀντρέσσα του εἶναι: Λοχία πυροβολικοῦ Πάνου Ταγκ. κόπουλο, Ἄνεξ. Ἐμπεδο Στρ. Μ. Ἄσ. Τ. Τ. 902.

ΝΕΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΓΚΕΛΛΑ (Ἐκδοσις «Τύπου» 1919 Δρ. 3—
ΔΡΑΜΑΤΑ ΤΟΜΟΣ Α' (Ζωντανοὶ καὶ πεθαμένοι
—Οἱ Ἄλυσίδες—Στὴν δεξιοκροτα). Ἐκδο-
σις Ἐταιρίας «Τύπος» 1920. > 6—
ΠΛΑΪ ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗ (Ρομάντζο) 1920 > 3—
Ο ΑΥΤΡΩΜΟΣ (δρᾶμα) > 3—

Βρίσκονται στὸ «ΑΘΗΝΑ ΓΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ»
— Ὅδὸς Σοφοκλέους 3. —